Toespraak Diederik Samsom - PvdA congres 27 april 2013 Leeuwarden GESPROKEN WOORD GELDT!

Dames en heren, partijgenoten!

Dank u wel.

Welkom in Leeuwarden. Welkom in de stad waar ik opgroeide.

Als je naar de bovenste verdieping van dit WTC gebouw gaat en je richt je naar het Noord¬oosten kijk je in een blik over mijn jeugd uit. Mijn ouderlijk huis, mijn lagere school, mijn middelbare school, het zwembad waar ik trainde. Ik bewaar er mooie herinneringen aan.

En als je een stukje draait, naar het Oosten, kijk je over de Oldehove, met het standbeeld van Troelstra, de Nieuwestad, met het borstbeeld van Anne Vondeling. Niet alleen mijn jeugd, maar ook de geschiedenis van onze Partij is vervlochten met deze prachtige stad.

Tot op de dag van vandaag.

Want met onze eigen burgemeester Ferd Crone, wethouders Henk Deinum en Andries Ekhart en met de PvdA-fractie onder leiding van Sjoerd Feitsma klopt het sociaaldemocratische hart in Leeuwarden als nooit tevoren. En dat gaan ze laten zien ook. In November. Bij de speciale herindelingsverkiezingen. En ik doe met ze mee.

Omdat ik een speciale band heb met Leeuwarden, omdat ik trots ben op de resultaten die hier geboekt worden en omdat ik alles wil doen om elke stem binnen te halen. Daarom beloof ik u dat ik de twee weken voor die verkiezingen niet uit Friesland weg te slaan zal zijn. Om de afdelingen te helpen.

We gaan zaal voor zaal, plein voor plein en deur voor deur campagnevoeren. Naar een fantastische uitslag hier in november !

Partijgenoten,

De verkiezingen hier in november vormen slechts de eerste stempelpost op onze tocht. De volgende ligt in maart 2014, als de rest van het land gemeenteraadsverkiezingen heeft. Daarna Europese, in 2015 Provinciale en in 2017 weer Tweede Kamerverkiezingen. En dan zijn we er nog niet. Want onze finishlijn, partijgenoten, onze Bonkevaart, ligt verder dan 2017, dit regeerakkoord vormt de eerste etappe op weg naar het land van onze idealen.

Dat land waar jongeren niet meer flexbaantje aan flexbaantje hoeven te rijgen, maar de kans krijgen zekerheid op te bouwen, en zo hun leven vorm te geven. Een land waarin ouderen prikkels en kansen krijgen om van baan te wisselen, of een nieuwe baan te vinden, omdat dat leuker is voor hen, en beter voor de economie.

Een land waarin mensen weer kunnen wonen waar ze willen, voor de prijs die ze kunnen betalen. Waarin kopen en huren gelijkwaardig wordt gestimuleerd. Waarin mensen weer durven verhuizen, er weer gekocht en verkocht wordt. Weer gebouwd en verbouwd.

Een land waarin we de zorg dichtbij mensen brengen, de dokter in de wijk en de zuster in de buurt. Niet meer vanuit anonieme instituties die op grote afstand opereren. Een land waarin zorgen voor elkaar ook een volwaardige plek inneemt.

Een land waarin mensen met een arbeidshandicap weer de kans krijgen op het werk dat ze verdienen. Tussen de collega's, in gewone bedrijven. Omdat de mensen dan het respect krijgen dat ze toekomt, omdat de bedrijven er beter van worden, omdat Nederland er sterker van wordt!

Een land waarin we met alle macht werken aan een schone energievoorziening. Gedragen door duurzame energiebronnen. Zodat ook toekomstige generaties van hun welvaart kunnen genieten.

En een land waarin de verschillen tussen arm en rijk kleiner zijn geworden. Een land waarin zorg en onderwijs weer van ons zijn. Een land dat langzaam maar zeker haar koers verlegt: van Ik naar Ons.

Dat land van onze idealen, vormen de finishlijn van onze tocht.

Een tocht die 6 maanden geleden begon met deze coalitie. Een tocht met hobbels en hindernissen en in deze eerste etappe, forse economische tegenwind.

150 dagen geleden begonnen we met een regeerakkoord met afspraken tussen twee coalitiepartners, mstend op drie uitgangspunten: de rekening van de crisis betalen, de rekening van de crisis eerlijk verdelen en de volgende rekening voorkomen: door hervormingen die dit land sterker en socialer maken. En met een opdracht: breed draagvlak zoeken voor de maatregelen die daarvoor nodig zijn, binnen en buiten de politiek. Omdat de hervormingen in de zorg, op de arbeidsmarkt en de woningmark ingrijpend zijn en moeten landen in de samenleving. En omdat ze langdurig zijn en dus meer dan een kabinetsperiode mee moeten gaan.

Die opdracht was nieuw, en in het huidige gepolariseerde landschap niet vanzelfsprekend. Het ging ook niet vanzelf. Oppositiepartijen en maatschappij keken met enig argwaan naar de uitgestoken hand. Sommigen hadden moeite de akkoordendans te volgen. Anderen vragen zich af waar ze aan toe zijn. De onrust leek eerder toe- dan af te nemen. U zult vast ook af en toe de wenkbrauwen hebben opgetrokken. Ik heb daar alle begrip voor.

Maar ik geloof in de noodzaak van deze aanpak. De opdracht die we te vervullen hebben is groter dan wijzelf. Het land dat wij voor ons zien, kan alleen worden gerealiseerd als we bereid zijn de handen ineen te slaan. Het is mijn diepe overtuiging dat de kracht van samenwerking de verleiding tot polarisatie kan weerstaan. Van Ik, naar Ons.

En na nog maar 150 dagen stug volhouden, waarin het niet altijd makkelijk was maar waarin we bleven geloven in onze aanpak, zien we de eerste belangrijke resultaten opdoemen.

Eerst was er het woonakkoord, waarin met draagvlak voor het eerst in decennia de taboes rondom de hypotheekrente werden geslecht. We gaan nu op weg naar een eerlijke woningmarkt voor zowel huurders als kopers. Nu kan de huizenmarkt na een lange en heftige dip weer langzaam maar zeker uit het dal klimmen.

Ik zal de premier in zijn aanstekelijke enthousiasme niet kunnen overtreffen: maar ik zie ook de eerste tekenen dat de bodem is bereikt. De weg omhoog kan beginnen.

En deze week bereikte onze Martin van Rijn iets wat niemand voor mogelijk had gehouden: een omwenteling in de langdurige zorg. Van eenvormig, op afstand, naar maatwerk dichtbij.

In één beweging bracht hij ons ideaal dichterbij, ontmantelde hij de financiële tijdbom die onder de langdurige zorg lag, en verwierf hij er maatschappelijk en het begin van politiek draagvlak voor.

Hij kan er vandaag helaas niet bij zijn, maar Martin, ik wist dat je goed was, maar zó goed. Man wat een prestatie.

Maar partijgenoten, we hebben nog meer klasse in huis. Zes maanden geleden gaven we hem de moeilijkste opdracht die je maar kon denken. Smeed een Sociaal akkoord. Breng werkgevers en werknemers bij elkaar, midden in de ergste economische crisis in 80 jaar, terwijl elders in Europa de arbeidsonrust toeneemt, straten vollopen met protesten. Maak met hen afspraken die niet alleen mst creëren, maar ook taboes doorbreken die zelfs in hoogconjunctuur lange tijd onbespreekbaar leken. Maak een activerender WW, een eerlijker ontslagrecht, geef flexwerkers meer zekerheden en geef 100.000 arbeidsgehandicapten een baan tussen de collega's. Breng het land van onze idealen niet 1 maar 10 stappen dichterbij.

En ja, partijgenoten, voor dit akkoord was de medewerking van Bernard Wientjes nodig, en de heroïsche inspanning van Ton Heerts die niet alleen een akkoord maar ook een vakbond aan elkaar moest smeden. En de tomeloze energie van de premier heeft een verschil gemaakt. En wij danken hen daarvoor diep. Maar er was 1 man eindverantwoordelijk voor de opdracht die wij hem gaven. Hij werkte 6 maanden stug door, weerstond alle druk, verzon oplossingen uit schier hopeloze situaties en hield het oog strak gericht op het einddoel. Een Sociaal Akkoord dat onze idealen dichterbij brengt. En die man is onze minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en onze Vice-premier, Bodewijk Asscher!

Partijgenoten,

We zijn onderweg, maar we zijn er nog niet. De uitvoering van de belangrijke afspraken die nu gemaakt zijn moet nog ter hand worden genomen. We zullen de zoektocht naar een verstandige begroting voor 2014 nog moeten afmaken. En we moeten nog een akkoord bereiken over het vrijmaken van investeringen in het onderwijs, onder andere door de invoering van een sociaal leenstelsel.

En ja, er staan ook afspraken in het regeerakkoord die niet van ons komen. Die pijn doen. Binnen de afspraken over het vreemdelingenbeleid vormt de maatregel waarmee ongedocumenteerden een boete kunnen krijgen een lelijke dissonant. De discussie die we zojuist gevoerd hebben over die maatregel met grote symbolische waarde, was indringend. Omdat het staat voor een dieper onderliggend probleem: over de manier waarop wij in ons land met vreemdelingen omgaan. Die zorgen deel ik.

Ik ken de praktijk als oud-woordvoerder; ik heb de asielzoekerscentra, de vreemdelingenboot gezien, gesproken met Kerk in Actie, met Vluchtelingenwerk, met de vele mensen die hun best doen om voor deze groep het leven draagbaar te houden. En met de mensen die bang zijn, bang om terug gestuurd te worden op onredelijke gronden, bang om zomaar vastgezet te worden. Ik voel de frustratie, de angst, en net als u wil ik daar iets aan doen.

Het meest schrijnende deel van het asielbeleid is de opsluiting, zomaar, zonder proces. Dat is geen voornemen uit het regeerakkoord maar gebeurt al vele jaren, soms zelfs met fatale gevolgen. We hebben afgesproken dat we die detentie gaan verminderen, humaner maken, uit het strafrecht halen, alternatieven toepassen zoals borgsom of meldplicht. Vraag het de mensen die in vreemdelingenbewaring zaten, of er doodsbang voor zijn, onze afspraken bewijzen hen een dienst.

En we hebben afgesproken dat de strafbaarstelling verdwijnt voor hulpverleners aan hen die niets anders misdeden dan hier zijn zonder verblijfspapieren.

Dat is een principe: hulpverlening aan de allerkwetsbaarsten mag nooit bestraft kunnen worden. We herstellen dat principe.

En we gaan zorgen dat op een rechtvaardige manier gekeken wordt naar hen die wel terug willen, maar niet terug kunnen. Dat zijn stuk voor stuk afspraken met grote betekenis voor het lot van illegalen in dit land. We voelen allemaal de pijn van de afspraak rondom strafbaarstelling. Maar we weten ook allemaal wat de afspraken rond hulpverlening, detentie en een rechtvaardiger terugkeerbeleid voor betekenis hebben voor de kwetsbare groep mensen om wie het uiteindelijk gaat.

Met deze wetenschap maakte de PvdA-fractie de afspraken met de VVD. En vroeg uw toestemming. Nu vraagt u ons om de afspraak te herzien. En ik begrijp dat...

Maar ik kan aan uw verzoek geen gehoor geven. En niet alleen omdat ik dan ook moet terugkomen op alle afspraken over de behandeling van vreemdelingen, met negatief resultaat voor juist degenen waar het hier om gaat. Er is nog een reden. Ik maakte een afspraak, en met uw toestemming gaf ik mijn woord. En mijn woord als politiek leider staat. Ik kan niet voldoen aan uw wens mijn woord te breken. Ik strijd wel dag na dag voor datgene waar het ons allemaal om te doen is: een streng maar rechtvaardig vreemdelingenbeleid, gericht op een humane behandeling van kwetsbare mensen. Samen met u. In gemeenten en in de Tweede Kamer. Met de afspraken die we hebben gemaakt hebben we daarvoor meer mogelijkheden dan zonder die afspraken. Die afweging maakte ik. Dat woord gaf ik. En daar sta ik voor.

Dames en heren.

Er staat nog zo veel meer in het regeerakkoord dat nog ter hand moeten worden genomen, waarvoor nog draagvlak moet worden gezocht. Over een duurzame energievoorziening, een betrouwbare beteugelde en sobere financiële sector, een zelfbewustere buitenlandpolitiek, een schonere leefomgeving, een mooie natuur voor mensen en dieren, investeringen in onderwijs en onderzoek. We zijn iets meer dan 150 dagen onderweg, er zijn er nog 1411 te gaan.

De eerste stempelpost ligt hier in Leeuwarden, de tweede op dik 300 dagen. Maart 2014. Gemeenteraadsverkiezingen. Die campagne staat in het teken van de grote hoeveelheid werk die op gemeenten afkomt: zorg in de wijk organiseren, arbeidsgehandicapten aan een baan helpen, jongeren een veilige jeugd garanderen. Stuk voor stuk taken waarvan de PvdA vindt dat ze dichtbij mensen, in de gemeente, thuishoren. Waarmee we stappen zetten op weg naar het land van onze idealen.

En de kiezer staat straks voor een positieve keuze: hij kan stemmen op de partij die zich heeft verbonden met deze grote veranderingen. Die er hartstochtelijk vorm aan wil geven. Omdat ze gelooft in mensen, in de kracht van de lokale gemeenschap, meer dan in de markt of de instituties.

Ik weet zeker, het wordt een mooie campagne.

Partijgenoten,

Op dit moment spelen mijn 2 kinderen bij hun grootouders, op een steenworp afstand hier vandaan. Onbezorgd, niet doordrongen van de ingewikkelde economische situatie. En natuurlijk maak ik me wel eens zorgen. Net als alle ouders.

Zijn we in staat om onze vooruitgangsbelofte waar te maken? Lukt het ons om ervoor te zorgen dat onze kinderen het beter krijgen dan wij? Ik voel die opdracht indringender dan ooit. En ik voel dat het gaat lukken.

We zijn er nog niet, maar we zijn onderweg. De eerste grote stappen zijn gezet, de eerste stempelpost is in zicht, en we hebben de juiste mensen, voldoende ideeën en genoeg energie om de tocht, helemaal af te maken.

Samen werken we aan het land van onze dromen, van onze idealen.

Aan een sterker en socialer Nederland.